

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Μέγας κατακτητής χωρών και...καρδιών. Τά πρώτα του είδύλλια. 'Η παράξενη γοητρία τού Κορσικανού. Τι λένε γι' αυτόν η αγαπημένη του. 'Η προτίμησι του προς τις ηλικιωμένες. Τό είδύλλιο του με την Πελοπόννησο και την προδοσία τής Μαρίας Λουίζας, κτλ.

«'Ο έρωσ, εινε κάποτε ό Μέγας Ναπολέων, εινε ή άπασχόλησι τών χασομέρηδων, ή διασκέδασι τών πολεμιστών, ή καταστροφή τών ήγγεμόνων. Κυριολεκτικώς ό έρωτας εινε τρέλλα ! 'Όλεσ μαζί ή γυναίκες τού κόσμου, δέν θά κατορθώσαν ποτέ να μέ κάνουν να χάσω γι' αυτές έστω και μιά μόνο ώρα !...»

Κι' όμως ό άνθρωπος, ό όποιος μίλησε με τόσο μίσος και περιφρόνησι για τίς γυναίκες και τόν έρωτα, ίσηζε έσως : ό πιστότερος λάτρης τής θεάς 'Αφροδίτης και τού τρελλού γιοιού της.

Όταν ό Ναπολέων πρωταγόρισε τήν εκκλησιαστική σταδιοδρομία τού άκόμα, όταν γυροφόρος στους δρόμους τού Παρισιού με ευαλλία άχένεστα, ποί κινιόταν άπάνω από τούς όμιλους του, με μαγνύα Εξουσιαστικο και μπότες σκοσιμένες, και τότε ακόμα πολύ λίγες γυναίκες μπορούσαν ν' άντισταθούν στην παράξενη γοητρία του και τήν κεραινοδόλο ηπιότητα του αυτή ό Ναπολέων έλεγε, όταν ήταν έξοριστος στην 'Αγία έπιθεωρητότητα του ! Τόν καρδι αυτόν άκτησαν, μεταξύ πολλών άλλων, και τήν καρδιά τής δεσποινίδος Καρολίνας τής Κολομυέ. Για τήν αγα- Ελένη : «λέν πιστεύω να ίσηζαν άνωότεροι έρωτευμένοι από έμάς τούς δυό. Κάνανε συχνότατα μικρές έκδρομές. Μιά άπ' αυτές τήν θυμάμαι ιδιαίτερος. 'Ηταν καλοκαιριό τότε... Συναντήθηκαν κατά τά Ήμερομματα και — θά τό πιστεύετε ; — ή μόνη μας ευχαρίστησι εκείνη τήν ήμέρα ήταν να μαζεύουμε κεράσια !...»

Αργότερα, όταν έξήλασε τού είδύλλιο αυτό, ό Ναπολέων άγίασε μιά θεριώδη Κορσικανή καπέλλα, ή όποια, σε στιγμή τρελλής Ήλιουπιας, τού πόσοφρε κρασί δηλητηριασμένο ! 'Ο Ναπολέων, άξιοματικώς τότε, σάηκε ως έκ θαύματος, χωρίς στον γαλύδθινο όργανισμό του.

Μά τά φαριακερά άγκάθια τού έρωτος, άντι να άπέλειπουν τόν γεμάτο άπό σφρίγος νέον άνδρα, τού άναγαν μεγαλύτερο πάθος. Κι' έτσι, έπειτα από λίγον καιρό, άγάτησε τρέλλα τήν ηλικιωμένη κυρία Περιμόν και, γονατιστά μπροστά της, τήν βέβαιος να δεχθί να γίνη σίξγνος του ! Τό άποτέλεσμα τής έξουσιολογησεως αυτής ήταν να Ήσπασή σε γέλια ή αγαπημένη του...

—'Αγαπητέ μου Ναπολέων, φώναζε ή κυρία Περιμόν, ποί μόλις κατορθώσε να συγκρατησθί τά γέλια της. Μην είσαι τόσο γελοίος ! 'Εγώ είμαι μίτηρα σου στά χρόνια. Δέν νομίζεις πως πρέπει να δώσουμε τέλος σ' αυτό τό παιχνίδι ;

'Αλλά και ή σχολόπηττα αυτή δέν άπεθάρρισε τόν Ναπολέοντα. Δέν πέρασε πολύς καιρός και ριχτηκε στην άγκαλιά της αγλικιας σεριανης του, όπως τήν άποκαλούσε, τής ήθουσιού κυρίας Μοντασιπέ, ή όποια είχε πρωταγίασει τούς έρωτάς τής τουλάριστον σαράντα χρόνια πριν γεννηθί ό αγαπημένος τής Κορσικανός !...

'Ο βασιος Μαρζά, ό όποιος είχε πάει μιά μέρα να τούς έπισκεψθί, περιγράφει πολύ ζωηριωμένα τόν έρωτα τού παράξενου αυτού ζευγαριού : «Τούς βόρρα να τρώνε. Οκ μέλλοντες σίξγνοι κάθοντα στο τραπέζι, ό ένας άντίσω στον άλλον, αλλάζοντας τίς φλογερότερες μιλίες που είδα ποτέ σε έρωτευμένους. 'Εκείνη τήν ήμέρα ήταν πειά μαφουανισαμένα. Με μεγάλο κόπο κατορθώσα να συγκρατησω τά γέλια μου. 'Επρεσε όποσθίρησε να διεχθό σοβαρός. Φαντασθίτε πόσο ταιριασμένο ήταν τό έρωτικό αυτό ζευγάρι ! 'Ενας νεαρότατος άξιοματικώς και μιά καλλιτέχνης έδδομητα χρόνον !...»

Δέν ήταν γοηστό όμως ή γυναίκα αυτή, ποί δοξάστρισε στην τέχνη, να δοξασθί και φουφντάς στέμνια ! 'Ο Ναπολέων δέν άργησε να τής διανερίσει τίς προσδοκίες της και τά δυο ήτα.

Πολύ περιστατικά τής ζωής του αποποιούν δέν με τήν ίδια ειλικρία και ταχίτητα, ποί ίσχυε στα βέλη τού φτερωτού θεού, ήταν Ικανός να τόν κνηγισθί και να τού κλειση τήν πόρτα. Κι' εινε γένοσ ότε ούτε πιστός στον έρωτά του ίσηζε, ούτε κι' ήταν ποτέ όγονω αν από τό πάθος του, ποί τόν πλημύριζε και τό ξεδιήλωνε τό βράδι στην έλεκτική τής καρδιάς του, έμενε τό πρωί έστω και τό ελάχιστο ίζνος. 'Ετσι έξηγείται και τό γιατί ή φίλες του τόν χαρακτηρίζουν τόσο διαπροσθητά ή γάιθε μιά. 'Άλλες τόν χαρακτηρίζουν ως ετραχί

και δεσποτικώς στον έρωτα, άλλες αντίθετα, έβεβαίωσαν πως ήταν αιμαλάκος, γλυκός και άφελής σαν παιδί ! 'Η περισσότερες όμως συμφωνούν στο ότι ήταν στέρας, εφρικώδης τύραννος κι' ό εάποότερος έγωιστής !... 'Η κυρία Ντυσοσενά έγραφε κάποτε :

«'Ο σκληρός αυτός άνθρωπος, μόλις άντιλαμβάνόταν πως ή φίλες του δέν τού Ικανοποιούσαν τίς έξωφρενικές ιδιοτροπίες του, τίς άφηνε τού μαραινόντα με τήν άδιαφορία του και τήν περιφρόνησί του. 'Όταν όμως έκείνες άρνιόντουσαν να ίστοχώρησαν στην άπαιτησίσι τού πάθους του, τίς μεταχειρίζονταν άπότομα, τυραννικά...»

Τόν ασθηρό αυτό χαρακτηρισμό τής κ. Ντυσοσενά μάζ τόν έπιβεβαιώνει ό έρωτας τού Ναπολέοντος προς τήν Πολωνέζα κυρία Βαλέσκα. 'Όταν ή άωορησ ή αυτή σηματηριώτατα τού Σοπέν άνήγηρε ν' αναταραχθί στον έρωτά του, ό Ναπολέων πετάχτηκε μαρισμένος από τήν πολυθρόνα που κάθονταν, έβγαλε από τήν τσέπη του τό χρυσό ρολόγι του, τό πέταξε στον ταίχο και φώναξε Ήσάλως :

—'Όπως έκανα θούφλλα τό ρολόγι μου, έτσι θά κάνω και τήν πατριδα σας τήν Πολωνία, αν έξακολουθήσετε να μ' άποφρούτε. 'Ενωθιά να σας κατακίσω ! 'Οφείλετε, ναί, όφείλετε να μ' αγαπήσετε !...

'Αλλ' ό Ναπολέων ήταν άνθρωπος τών μεγάλων και άπότομων ψυχικών μεταμορφώσεων. 'Όταν ή κ. Βαλέσκα λιποθύησε από τόν τρόμο της, ό Ναπολέων γονάισε άμέσως πλάι τής κι' άρχισε να κινή δτι μπορούσε για να τήν συνέφερι. 'Ω ! Θάηρεπε να τόν έβλεπε κανείς εκείνη τή στιγμή, θάηρεπε να δέλεπε με ποιά γυναίκα φρονιδα, γλυκύτητα και τρυφερότητα τήν χάιδεσε και σκούσε τά δάκρυά της, για να καταλάθ τήν γεμάτη άνταρρασεις ψυχή του.

Όστόσο, ό μέγας κατακτητής τών χωρών ήταν πάντα και μέγας κατακτητής καρδιών ! Περιφρονούσε κάθε έμποδιο στον έρωτα. 'Όταν έρωτευέτο μιά γυναίκα, έπρεπε να τόν αγαπήσθί όποσθίρησε και αυτή !...

'Όταν ήταν άκόμη στη Μασσαλία, φτωχός και άσημος τότε, έρωτευέθηκε τήν κόρη ενός πλουσιού έμπορου μεταξωτών, τήν δεσποινίδα 'Ιουλία, και τήν άρραβωνισα. Συγχρόνος ό αδελφός του, ποί ήταν μαζί του, κέρδισε τήν καρδιά τής μικρότερης κόρης τού έμπορου, τής Ντεζιρέ. 'Υστερα όμως από λίγον καιρό, ό Ναπολέων άνακάληψε πως δέν έκανε έπιτυχημένη έκλογή και μιά μέρα, ένω περιπατούσαν κι' ή τέσσερες μαζί, ειπε με τόν πιο άπλό τόνο στον αδελφό του :

—Κατάλαβα πως δέν είμαστε ταιριασμένα ζευγάρια. Ούτε ή 'Ιουλία ταιριάζει σε μένα, ούτε ή Ντεζιρέ ταιριάζει σε σένα !...

Και τραβόντας άπότομα τήν Ντεζιρέ από τό χέρι, τής έδήλωσε :

—Έσύ θά γίνης γυναίκα μου !... Τήν 'Ιουλία θά τήν πάρη ό αδελφός μου !...

'Ηθε έμως μιά μέρα, ποί ό Ναπολέων έγκατέλειψε τήν όφρα του Ντεζιρέ, χωρίς να δωση τήν παραμικρή προσοχή στα δάκρυά της και στην άπελπισία της. Μιά άλλη τωρα είχε άμχαλωσίσει με τήν γοητρία της τήν καρδιά τού μεγάλου κατακτητού. 'Η ωραιότερη κυρία τής Γαλλίας, ή 'Ιωσηφίνα, ή ιτακόμησα τού Μπωαρναί, ή όποια τόν έπισκέφθηκε μιά μέρα για να τόν ευχαριστήσθί για κάποιο ρουφετί, ποί έκανε στο νεαρό γιοί της. 'Ο όχρός, μελαγχολικός και τραχί Κορσικανός, μόλις τήν είδε, τήν άγάτησε. Τής άνταπέδωσε τήν έπισκεψή τήν άλλη μέρα. 'Όπως έλεγε ό 'Ιδιος, τήν ήμέρα έκείνη ή καρδιά του γτυποισε δυνατά μέσα στο στήθος του και τά πόδια του έτριξαν μπροστά στη γυναίκα, ποί μόνο τό χαμόγέλο της και ή απλή έπαφή τού χεριού της τόν εκαναν να νοιώθη μιά άπίστευτη γοητρία. 'Όπως ήταν έπιμω, ένωισσε γι' αυτήν στην καρδιά του ένα παράφορο άσθημα, ποί δέν μπορούσε να τό κρατησθί κρυφό και τής τό έξουσιολογήθηκε. 'Η 'Ιωσηφίνα κολακευέθηκε έξαιρετικά άπ' τήν έξουσιολογήσι του, γιατί τόν έβλεπε γ' άνεβαίην με σταθερά βήματα τά σκαλιά ποί οδηγούσαν στο θρόνο τής Γαλλίας, και δέχτηκε να γίνη σίξγνος του. Παρτρύσαν τόν Μάρτιο του 1796. 'Η άπόλαυσις όμως τών αγαθών τού γάμου δέν κράτησε παρά μόνο δυό μέρες, γιατί ό Ναπολέων άναγκάστηκε να φύγη για τήν

'Ο Μέγας Ναπολέων και ή φίλη του Ντεζιρέ

Ο,ΤΙ ΨΑΡΕΥΟΥΜΕ

ΠΑΛΗΝΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΕΣ :

«Οίνο - μαγειρο - παλιέων ή δλου ή καθόλου»

Πεταλωτήριον ό άρχαίος Ίσπαράτης»

«Κουρείον ή σκύλλα και ή Χάουδεις»

«Κουρείον μιά και Ξω. Δουλεύει και κόντρα»

«Ξυλανθορακοπαλιέων ό Καταραμένος Ίούδας»

ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ :

«Κουρείον ό άρχαίος Άλκιβιάδης Έδω μπαιντε γίδα και βγαιντε άνθρωποι >

«Γαλακτοπαλιέων. Γιαουτή όός μου και μένα βλάχο >

«Κουρείον ή «Καλεσθισαία της ώρας Έλένης — Πωλούντα και βδέλλαις»

«Όνωπολιέων ή Όρνις — δήθοντα κρία φαγητά με έκπαισιών 90 της 100 εκατό εκτός διαγοημοιά»

«Καπινοπαλιέων. «Γράν κάμ κάμ σεχέμ σεφάμ»

Καφερείον αί «Άθηναις. — Καφετζής, θεραπειεί και πάσαν νό σιμου τό στόματος (άνω και κάτω σιαγόνας)

«Κουρείον ή «Ζάκυνθος». — Ά βεντόρους δέν δέχμαμ και μι στιου δέν δίνω»

Έπιγραφή ή σέ γιατί : «Ένε άμλου δισμέγον να ήδητε τό σπήτ μέσα».

ΤΙ ΛΕΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Πολλοί από τους μεγάλους άνδρες έδειξαν από την παιδική τους ήλικία τί φωτιά έκρυβαν μέσα τους, πόσο μεγαλοφρεΐς ήσαν και τί θα δημιουργούσαν μιά μέρα.

Ό Δάντης, παραδείγματος χάριν, συνέθεσε τό πρώτο προς την Βεατρίκη σονέτο του σέ ήλικία 9 έτων.

Ό Τορκουάτος Τάσσοσ άρχισε να γράφει στίχους όταν ήταν ακόμα όκα χρόνων.

Ό Καλδερών άρχισε επίσης να γράφει από 13 χρόνων παιδάκι.

Ό Βίκτωρ Ουγκώ βραβεύτηκε για μερικούς στίχους του σέ ήλικία 14 χρόνων.

Ό Βύων συνέθετε στίχους σέ ήλικία 12 χρόνων.

Ό Μάγερμερ έδωσε την πρώτη του συναυλία όταν ήταν Έξη χρόνων παιδάκι.

Ό Μόζαρτ ήταν Έξη μόνον χρόνων όταν έδινε συναυλίες με δικά του Έργα.

Ό Μιραμάο είχε εκδόσει τον πρώτο τόμο των Έργων του όταν ήταν 12 χρόνων.

Ό Ραφαήλ ζωγράφιζε άρτια Έργα όταν ήταν έφτά χρόνων.

Ό Χαντέλ τής πρώτες έκκλησιαστικές του συνθέσεις τις Έκανε σέ ήλικία 13 χρόνων.

Ό Βερνέ Ιζνογραφούσε θαμιάσια σέ ήλικία 5 έτων.

Ό Χερουίνης συνέθεσε μιά λειτουργία όταν ήταν 13 χρόνων.

Δωδεκαετής ό Πασάλ, Έλασε 32 προβλήματα του Ένκλειδου.

Όταν παρεστάθη τό πρώτο μελόδραμα του Βέμπερ, ό συνθέτης του ήταν μόλις 14 χρόνων.

Μεγάλος αναλόγος — σέ ήλικία 18 χρόνων — άρχισε να γράφει ό Ίσπανός συγγραφέας Λόπε δέ Βέγα, αλλά άποζημίωσε με τό παραπάνω και τό κούνιν και τόν ίδιο τόν έαυτο του, με τά Έργα που Έγραψε κατόπιν : 2.000 δράματα, άν άγαπάτε !...

Άπό τους μεγάλους άνδρες, ό Μιχαήλ Άγγελος, Κάντιος, Νεύτων, Πιτ, Φόξ, Μπετόβεν, Γαλιλαίος, Λόκκε, Σπινόζας, Αάμπνιτς, Λεονάρδος ντά Βίντσι, Κάμπος, Μάγερμερ, Βολταίρος, Φλουμπέ, Καυόφ, Λορέ Μπλάγ, Άλφρέδος ντε Μυσσέ και Γαμβέτας, άπέθαναν άγασμο, και ό Σαίξπηρ, Μίλτον, Πόπ, Σοίτζε και Έθέρσο παντρεύτηκαν, αλλά δέν άφησαν άπογόνους.

Όλοι γενικά ό μεγάλοι άνδρες έδιναν μεγάλη σημασία στον ύπνο, στον ευεγρετικό αυτόν άδελφό του θανάτου.

Ό Κόβδεν, παραδείγματος χάριν, έκαυχάτο ότι μπορούσε να κοιμηθί όποια στιγμή ήθελε.

— Άν δέν μπορούσα να κοιμηθί, Έλεγε συχνά, καθε μερόνυχτο επί Έξη συνεχείς ώρες κ' ό ύπνος μου δέν ήταν βαθύτατος, άσφαλώς δέν θα ζούσα σήμερα !

Ό Γλάδστον πάλιν έφροντίσε πάντα να κοιμητά άκριβώς επί ένα δλόκληρο ώκτάωρο. Για τόν λόγο αυτόν, μάλιστα, δέν Έκανε καμιά άπολιτό έργασία μετά τις 6 τό άπόγευμα, γιατί φοδόναν μήπως ή ύπερβολική κόπωσησ διώξει τόν ύπνο του !

Ό Έθέρσο θεωρούσε τόν ύπνο ως την μεγαλύτερη άπόλαυσι της ζωής κ' έφροντίζε να κοιμητά όσο μπορούσε περισσότερο. Άλλά δέν ήταν δά κ' ανάγκη να φροντίζε και πολύ για τόν ύπνο του, γιατί ήταν τρομερά ύπναρός ! Λέγαται σχετικώς ότι κατά τόν Γαλλογεωμάνικό πόλεμο, ενώ συζητούσε με τόν φίλο τής Γαλλίας Άγγιλο λόρδο Γκροβίνιλλ, έβρισε τό κεφάλι του άπάνω στο τραπέζι κ' άποκοιμήθηκε κ' δι ό συζητητής του, για να τόν ξυπνήσει, άναγκάστηκε να άναποδογυρίσει όλα τά μετάλλια άντικείμενα, που ήσαν στο τζάκι του δωματίου, στο όποιο βουσκόντουσαν !...

Ό Μέγας Ναπολέων και ό δούξ Ουέλλιγγτον κοιμόντουσαν επίσης εύκολάτα, όποιαδήποτε στιγμή και σ' όποιοδήποτε μέρος βρισκόντουσαν, αλλά κοιμόντουσαν ελάτιστα.

Ό περισσότεροι όμως από τους μεγάλους άνδρες ύπέφεραν από άπντία. Ένας από τους μεγάλους άνδρες που βασανίζόντουσαν από άπντία, ήταν κ' ό περίφημος δόκτωρ Δόλλιγγερ. Ό δόκτωρ Δόλλιγγερ είχε άποστηθίσει δλόκληρη την Όδύσσεια και πολλές φορές την άπήγγειλε δλόκληρη, κατά τις άτελείωτες ώρες τής άγρυπνίας του.

Ό Βράιτ πάλιν κοιμόταν πολλές ώρες, αλλά ό ύπνος του ήταν διακεκομμένος. Γι' αυτό άναγκάζόταν να μένη 10 και 14 ώρες στο κρεβάτι του. Κατά τί διάρκεια δέ των άγρυπνιών του συνθέτε τους περίφημους λόγους του.

ΕΥΘΥΜΑ ΛΟΓΙΑ

—Ό ! Έχω φοβερό ποнокέφαλο !... Άν μπορούσα να κάνω δ,τι κάνει ή μαμά μου !...

—Και τί κάνει ή μαμά σου ;

—Όταν έχει ποнокέφαλο, βγάξει τα...μαλλιά της !

ΣΟΦΑΛΟΓΙΑ

Θαμιάσιο τό τριαντάφυλλο, μα τό τριγυρίζουν άγκάθια... Κατάλευκο κ' άγνό τό κρίνο, μα φτυρόνει στην κοπριά... Πανέμορφη ή άνοιξις, μα κρατάει τόσο λίγο... Φανταζοτό τό οφράνιο τόξο, μα όβνιει πολύ σύντομα... Και μονάχα μιά ψυχή όλοκάθαρη χαρίζει στη συνειδήσι μας αιώνια γαλήνη, χωρίς άγκάθια τίψων.

Πετρούραχης

Ίταλία. Χωρίστηκε από την Ίωσηφίνα με μεγάλη, με άπερίγραπτη όδύνη, κ' από κάθε σταθιό που Έκανε, τής έστειλε άγγελιοφόρους με γράμματα, γεμάτα από τό φλογερότερο πάθος, που άναψε στην καρδιά του ό έρωτας. Με τά γράμματά του την έξώραζε ν' αφήσει τό Παρίσι και να πάη κοντά του, αλλά εκείνη δέν ήθελε να στερηθί την χαρομένη και πολυτελέστατη ζωή που περνούσε στην πρωτεύουσα. Κάθε φορά έβρισκε και μιά καινούρια δικαιολογία, αλλά στο τέλος άναγκάστηκε, από ντροπή, και πήγε κοντά του. Ένώ όμως ό Ναπολέων άγωνιζόταν αν γίγας, μέσα σέ μύριες κακοτυχίες και κινδύνους, ή κυρία Ίωσηφίνα έβρισκε παρηγοριά στους έπιπότες που την περιστάριζαν. Εώδνε τρολλά, άουλόγηστα, τόσο, ώστε τή χρέη της πέρασαν τά δυό έκαστομύρια φράγκα. Μα ό Ναπολέων, ό όποιος την λάτρευε πάντοτε, τής τά πλήρωσε. Όστόσο, για πολιτικούς λόγους, άναγκάστηκε να την χωρίσει. Άπελπισμένη τότε ή Ίωσηφίνα, είδε να παίρνει τή θέση της ή Μαρία - Λουίζα ή Άυστριακή.

Άπό τί μέρα που παντρεύτηκε ό Ναπολέων την πριγκίπισσα αυτή τής Άυστρίας, τό άστρο τής δόξας του, τόσο στο πεδίο του πολέμου, όσο και στο πεδίο του έρωτος, άρχισε άπ'τό μεσογυρήματά του να γένηη προς την δόλι του. Στόν έρωτα μάλιστα ή πώσις του προηγήθηκε κ' ήταν περισσότερο πικρή. Στην νέα του γυναίκα ό Ναπολέων δέν βρήκε πικρά ψυχρότητα και άδιαφορία άγέρωχη. Η Μαρία - Λουίζα καθόλου δέν άνταποκρίθηκε στην άγάπη του, αλλά ούτε και δοκίμασε γι' αυτόν κανέναν οίκτο. Η είδησις τής πτώσεώς του δέν έφερε ούτε μιά λέξι συμπαιθείας στα χείλη της. Κι' όταν, Έξη χρόνια άργότερα, ό Ναπολέων, πεθαίνοντας έξόριστος στην Άγία Έλένη, Έλεγε στο γιατρό του : «Νά βάλετε την καρδιά μου μέσα σέ οίνοπνευμα, να την πάτε στην Μαρία - Λουίζα και να τής πείτε πως ποτέ δέν έπαυσα να την άγαπάω, ή Μαρία - Λουίζα ώφριζόταν αιώνιων έρωτα στον μονόφθαλμο Αδριακάό άξιωματικό Νίππεργκ, και τόν βεβαίωνα ότι ευδδέποτε άισθάνήθη τό παραμικρό για τόν Ναπολέοντα, μολονότι ήταν πατέρας του παιδιού της» !...

